

GYULAI ISTVÁN ÁLTALÁNOS ISKOLA

KÖNYVTÁRPEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2013.

Tartalomjegyzék

NEVELÉSI PROGRAM.....	3
AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR CÉLJAI AZ INTÉZMÉNYRENDSZEREN BELÜL	3
<i>Általános célok</i>	3
Tehetség, képesség fejlesztése.....	3
A tanulási kudarcnak kitett tanulók esélyegyenlőségének segítése.....	4
A szociális hátrányok enyhítése.....	4
Az iskolai környezeti nevelés segítése	4
Tantárgyi témák feldolgozásának segítése.....	4
HELYI TANTERV	5
A KÖNYVTÁRHASZNÁLAT OKTATÁSÁNAK HELYE AZ ISKOLA HELYI TANTERVÉBEN:	5
<i>Általános alapelvek és célok</i>	5
<i>Alapelvek és célok a magyar nyelv és irodalom oktatásán belül a</i> <i>„könyvtárhasználat” témakörben</i>	6
Alapelvek és célok: 1–2. évfolyam.....	6
Fejlesztési feladatok - 1. évfolyam.....	7
Fejlesztési feladatok - 2. évfolyam.....	8
Alapelvek és célok: 3–4. évfolyam.....	9
Fejlesztési feladatok - 3. évfolyam.....	9
Fejlesztési feladatok - 4. évfolyam.....	10
Fejlesztési feladatok - 4. évfolyam.....	10
<i>Alapelvek és célok az informatika oktatásán belül a „könyvtári informatika”</i> <i>témakörben</i>	11
Alapelvek és célok: 4. évfolyam.....	12
Alapelvek és célok: 5-6. évfolyam.....	114
Fejlesztési feladatok - 5. évfolyam.....	114
Fejlesztési feladatok - 6. évfolyam.....	15
Alapelvek és célok: 7-8. évfolyam.....	18
Fejlesztési feladatok - 7. évfolyam.....	19
Fejlesztési feladatok - 8. évfolyam.....	20

Nevelési program

Az iskolai könyvtár, mint a Gyulai István Általános Iskola részegysége minden tekintetben alkalmazkodik az intézmény mindenkor hatályos Pedagógiai Programjához, azt magára nézve kötelezőnek tekinti.

Az iskolai könyvtár céljai az intézményrendszeren belül

Általános célok

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti.

A korszerű iskolarendszerben az iskolai könyvtár információs-tanulási forrásközponttá, nyitott szellemi műhellyé válik. Gyűjteménye széleskörűen tartalmazza azokat az információkat és információhordozókat, amelyeket az intézmény hasznosít, befogadva és felhasználva a különféle rögzítési, tárolási, átviteli és kereső technikákat. Saját és a hálózaton elérhető információs és dokumentációs bázisával stratégiai fontosságú szerepet tölt be a tartalomszolgáltatásban, a kibővülő ismeretszerzési lehetőségek megismertetésében, és biztosítja széles körű alkalmazásukat a tanulásban és a mindennapi tájékozódásban.

A könyvtár használata minden ismeretterületen nélkülözhetetlen, hiszen informatikai szolgáltatásai az iskolai tevékenység teljességére irányulnak. Használatának technikáját, módszereit – az önálló ismeretszerzés érdekében – a tanulónak el kell sajátítania. Ez a kompetencia magába foglalja az informatika egyéb területein szerzett tudás integrált alkalmazását is. Az iskolai könyvtár nem utolsó sorban a kikapcsolódás, a kulturális szórakozás színtere is egyben, nagy hangsúlyt kap az olvasási és a kultúrával kapcsolatos egyéb életviteli szokások alakítása.

Tehetség, képesség fejlesztése

Az iskolai könyvtár az iskola pedagógusaival összhangban - direkt és indirekt módon egyaránt - egyéni és csoportos használat révén segíti az érdeklődési körök megerősítését és kiszélesítését, a tanulók tehetségének azonosítását és ápolását, képességeik fejlődését.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók esélyegyenlőségének segítése

Az iskolai könyvtár az iskola fejlesztő és pszichológiai szolgáltatásaival összhangban direkt és indirekt módon egyaránt, elsősorban egyéni, de csoportos használat révén is segíti a felzárkózás/felzárkóztatás lehetőségét a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küszködő gyerekek számára, sikerélményhez juttathatja a tanulási kudarcnak kitett tanulókat, segíti önbizalmuk és önértékelésük pozitív fejlődését.

A szociális hátrányok enyhítése

Az iskolai könyvtár állományának használatba bocsátásával segíti a szociális hátrányok enyhítését mind az anyagi hátrányok, mind pedig a szociális hálóba történő beilleszkedés tekintetében.

Az iskolai környezeti nevelés segítése

Az iskolai könyvtár az iskolai pedagógiai program megvalósításának érdekében kiemelten gyűjti és kezeli a környezeti nevelésről szóló, illetve azt segítő dokumentumokat, s egyben tudásbázisként funkcionál, ahol a tanulók elsajátíthatják az információgyűjtés, -rendszerezés, -elemzés, -felhasználás technikáit.

Tantárgyi témák feldolgozásának segítése

Az iskolai könyvtár használatával segítheti, kiegészítheti a tantárgyi témák feldolgozását direkt (komplex könyvtárhasználati órák) és indirekt oktatás útján egyaránt. A kerületi illetve egyéb külső helyszínen található könyvtárak látogatása javasolt.

A könyvtárhasználat oktatásának helye az iskola helyi tantervében

Alsó tagozatban a magyar nyelv és irodalomhoz, a „tanulási képesség fejlesztése” témakörben illetve negyedik évfolyamon az informatika tantárgyhoz kapcsolódóan kerül oktatásra.

Felső tagozatban az informatika tantárgy oktatásán belül a „könyvtári informatika” témakörben kerül oktatásra.

Indirekt módon a gyermekeknek szánt szépirodalmi és ismeretterjesztő művek széles választékával illetve tantárgyi kereteken belül komplex könyvtárhasználati órák megtartásával minden tantárgy számára sok lehetőséget nyújt az egyes témák élményszerű, forrásalapú feldolgozására. A játékos foglalkozások során érdemes a könyvtár funkcionális tereivel, használatának alapjaival, a legelterjedtebb dokumentumtípusokkal, segédkönyvekkel megismertetni a tanulókat.

Általános alapelvek és célok

A könyvtári órák segítik az irodalmi nevelést, kialakítják és fejlesztik a művekkel folytatott aktív párbeszéd képességét. Fontos feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése. Az irodalmi műveltség megalapozásához kisiskolás korban a szövegolvasáshoz kapcsolódó szövegelemző és -értelmező együttgondolkodás, a saját gondolatok kifejtése, egymás véleményének megismerése, valamint az irodalmi művekkel kapcsolatos tapasztalatszerzés, az esztétikai, erkölcsi értékek felfedezése, érzelmileg is megalapozott befogadása nyit utat. Mindez komoly hatást gyakorolhat az érzelmi élet, az önismeret és a társas kapcsolatok fejlődésére.

A *könyvtári informatika* témakörben a könyvekhez és egyéb információforrásokhoz való pozitív attitűd kialakítása meghatározó a tanulásmódszertan és a tanulási motiváció alapozása során. Fontos cél, hogy a tanulók az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával tapasztalatokat és élményeket szerezzenek a könyvtárban végezhető szolgáltatásokhoz és tanuláshoz köthető tevékenységekről.

A könyvtárhasználóvá nevelés területén kiemelt jelentőségük van a meséknek, a játékos foglalkozásoknak, az alkotó tevékenységeknek. Ezek elsősorban a nyomtatott forrásokhoz kötődnek, de a széleskörű tapasztalatszerzés és a tanulók iskolán kívüli ismereteinek beépítése érdekében helyet kell kapniuk az elektronikus forrásoknak és más, nem hagyományos dokumentumtípusoknak is.

Alapelvek és célok a magyar nyelv és irodalom oktatásán belül a „könyvtárhasználat” témakörben

Alapelvek és célok: 1–2. évfolyam

A tanuló érzelmi érzékenysége, erkölcsi gondolkodása legalább olyan szintre kerül, hogy az olvasott művekben képessé válik emberi alaphelyzetek, irodalmi témák, természeti motívumok felismerésére, megnevezésére.

Az első olvasási sikerek meghatározó erejűek az olvasóvá válás, az olvasással kapcsolatos pozitív viszonyulások kialakulásának folyamatában. Ezért az első osztályokban a tanulók egyedi sajátosságaira tekintettel, differenciáltan kell törekedni az olvasmányok ajánlására, figyelembe véve a gyermek olvasóélményeinek befogadására való képességét a tanulási kudarcok, a tevékenységgel kapcsolatos szorongások, gátoltság kialakulásának megelőzése érdekében.

A könyvtár kézikönyveinek ajánlásával segíti a szókincs gyarapítását, a használt szavak jelentésrétegeinek, stílusértékének és különféle használatainak a megismertetését és tudatosítását, mert az anyanyelvi kommunikáció egyik feltétele a szókincs árnyalt ismerete.

A gyermeki spontán alkotóképességre és a játék örömére alapozva kell a legkülönbözőbb tevékenységformákkal a hétköznapi életben gyakori szövegműfajok tudatos és kreatív használatára serkenteni a tanulókat.

Fejlesztési feladatok - 1. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		A szabadon tervezhető órakeretből 2 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A tanulási képesség mint az életkori sajátosságoknak megfelelő megismerési, élményszerzési folyamatnak, a játszva tanulás képességének támogatása, fejlesztése.		
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása (könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés; gyermeklexikon használata; beszélgetés a tanulás szerepéről, fontosságáról, a tanulóhoz szükséges információk kereséséről és kezeléséről). A könyvtárhasználat alapvető szabályai.	–Ismerje a könyvtárak alapszolgáltatásait; –a használat szabályainak betartása; –megfelelően tudja használni a könyvtári állomány funkcionális tereit.	Magyar nyelv: Gyermeklexikon használata	
Kulcsfogalmak / fogalmak	könyvtár, viselkedéskultúra, kölcsönzés		

A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén	A tanuló: –legyen képes a könyvtárhasználati alapszabályok betartására; –ismerje a könyvtárak alapszolgáltatásait; –ismerje a kölcsönzés helyes módját
--	---

Fejlesztési feladatok - 2. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		A szabadon tervezhető órakeretből 2 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulási képesség mint az életkori sajátosságoknak megfelelő megismerési, élményszerzési folyamatnak, a játszva tanulás képességének támogatása, fejlesztése.		
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Írott nyelvi források, információhordozók, könyvek, újságok. Eligazodás a könyvek, írott nyelvi források világában. Tájékozódás a gyermeklexikonokban betűrend segítségével. A könyvek jellemző adatainak, részeinek megfigyelése (író, cím, kiadó, tartalomjegyzék).	<ul style="list-style-type: none"> –dokumentumismeret fejlesztése, az egyes információhordozók közti különbség tudatosítása –könyvek formai adatainak megismerése, jelentőségük tudatosítása szerzői jogi szempontból 	<p><i>Matematika;</i> <i>környezetismeret:</i> önálló tanulás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>	
Kulcsfogalmak / fogalmak	könyvtár, lexikon, abc-rend, tartalomjegyzék		

A fejlesztés várt eredményei a második évfolyam végén	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> –legyen képes felismerni a könyvek jellemző adatait
--	--

Alapelvek és célok: 3–4. évfolyam

Az önálló tanulás képességének kialakítása az olvasás-szövegértés képességének fejlesztésébe ágyazva az ismeretszerző képességek intenzív fejlesztését szolgálja. Fontos a tanulási szokások és technikák tanulása, a különféle források és azok használatának, az információszerzés lehetőségeinek és korlátainak megismerése, a szelekció, az összehasonlítás és a kritikai feldolgozás képességének fejlesztése.

Fejlesztési feladatok - 3. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		A szabadon tervezhető órakeretből 2 óra
Előzetes tudás	Az önismeret életkornak megfelelő szintje, személyes tanulási sikerek és nehézségek megnevezése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.		
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Alapismeretek a könyvtári állomány elhelyezkedéséről és állományrészeiről. A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalmi művek, ismeretterjesztő irodalom, segédkönyvek Ismerkedés különböző információhordozókkal. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban. Kézikönyvek, elektronikus információhordozók. A szótárak szerkezeti jellemzői (betűrend, címszó), a szótárhasználat módja. A lexikon és a szótár egyező és eltérő vonásai.	– ismerje az elterjedt dokumentumtípusokat; – ismerje fel a lexikon és a szótár közötti különbségeket, illetve azonosságokat – ismerje fel a források fontosabb azonosító adatait.	<i>Vizuális kultúra:</i> Az életkori sajátosságokhoz igazodó internethasználat kockázatainak és lehetőségeinek felismerése (pl. gyermekbarát honlapok böngészése).	
Kulcsfogalmak / fogalmak	szépirodalom, szakirodalom, kézikönyv, lakóhelyi könyvtár		

A fejlesztés várt eredményei a	Ismerje az elterjedt dokumentumtípusokat. Használja az ismert kézikönyveket. Legyen képes a források azonosító adatainak megállapítására.
---------------------------------------	---

harmadik évfolyam végén	
------------------------------------	--

Fejlesztési feladatok - 4. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		A szabadon tervezhető órakeretből 2 óra
Előzetes tudás	Az önismeret életkornak megfelelő szintje, személyes tanulási sikerek és nehézségek megnevezése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.		
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A könyvtár, mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője.</p> <p>Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai.</p> <p>Az információk keresése és kezelése.</p> <p>Ismerkedés folyóiratokkal.</p> <p>Katalógusok megfigyelése. A könyvtári katalógus tájékoztató szerepe a könyvek és egyéb információforrások keresésében.</p> <p>Tanultak alkalmazása a gyakorlatban: aktuális tananyagra épülő könyvtárhasználat.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> –azonosítja az információ forrásait, ismeri azok kezelését; –könyvek keresésére tanítói/tanári irányítással a szabadpolcon szerző, cím, téma szerint. –legyen képes a források azonosító adatainak megállapítására. 	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>	
Kulcsfogalmak / fogalmak	Információ, tudás, könyvtár, tanulás, vázlat.		

A fejlesztés várt eredményei a negyedik évfolyam végén	<p>Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát.</p> <p>A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el.</p>
---	--

Alapelvek és célok az informatika oktatásán belül a „könyvtári informatika” témakörben

Az informatikaórákon elsajátított alapok lehetővé teszik azt, hogy a tanuló a más tantárgyak tanulása során készített feladatok megoldásakor informatikai tudását alkalmazza.

A *könyvtárhasználat* oktatásának célja a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapi életben az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével. A könyvtár forrásközpontként való használata az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás fejlesztésének az alapja. A fenti cél az iskolai és fokozatosan a más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismerésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakorlásával, tudatos, magabiztos használói magatartás, tájékozódás és a könyvtárhasználat igényének kialakításával érhető el.

Az információkeresés területén kiemelt cél, hogy a képzési szakasz végére a tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon a folyamatról és tervezze azt. Ehhez elengedhetetlen, hogy ismerje a dokumentumtípusok és segédkönyvek típusait, jellemzőit és azok információs értékének megállapításának szempontjait. Ezen tudásának fokozatos, folyamatos és gyakorlatközpontú fejlesztése segíti őt a feladatokhoz szükséges kritikus és válogató forráskiválasztáshoz és információgyűjtéshez. Tudatosítani szükséges a tanulóknál a könyvtári információszerzéshez, -feldolgozáshoz és -felhasználáshoz is kapcsolódóan az etikai szabályokat, jogi vonatkozásokat.

A könyvtári informatika témakör oktatása során a tanuló a könyvtárak és a könyvtári források használatának alapjaival ismerkedik meg, majd a többi tantárgy keretében megvalósuló, erre a tudására épülő gyakorlati feladatok során szerez tapasztalatokat az egyes műveltségterületeken és rendszerezi, mélyíti tudását. Mindezek során egyszerre vannak jelen a könyvtárak által nyújtott hagyományos szolgáltatások és a korszerű társadalmi igényeket kiszolgáló modern technikai lehetőségek.

A *könyvtárhasználati* tudás a kiemelt fejlesztési területek mindegyikében elengedhetetlen, mivel minden téma megismerése hatékony és kritikai szemléletet igényel. Ezen belül is kiemelkedik a nemzeti műveltség, értékek és az egyetemes kultúra megismertetése, hiszen ezek alapvető eszközei az információforrások. Az információ feldolgozása sok erkölcsi kérdés megvitatását teszi szükségessé, melyekkel a tanulók társas kapcsolati kultúrája fejleszthető.

A könyvtári informatika keretén belül kerül sor annak a megtanítására, hogy hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások a tanulás során. A forrás- és könyvtárhasználat tanulása segít az információkeresés és a tanulás folyamatának megértésében, a tanulási stratégia fejlesztésében. A témakör a gyakorlatközpontúságból adódó folyamatos tevékenykedtetéssel és az együttműködést igénylő csoportmunkával járul hozzá a differenciáláshoz. Mind az

anyanyelvi, mind a digitális kulcskompetenciák fejlesztése területén kiemelt jelentősége van az információs problémamegoldás folyamatának, valamint ezek bemutatásának. A könyvtárhasználat tanítása során cél, hogy a tanulók a nyomtatott és a digitális eszközök segítségével önállóan és tudatosan használjanak könyvtárakat, anyanyelvi és a későbbiekben idegen nyelvű információforrásokat.

Alapelvek és célok: 4. évfolyam

Az informatika tantárgy információ témakörben tanultakat a könyvtári órák is megerősítik. Napjainkban az információszerzés eszközei és a kommunikáció lehetőségei gyorsan változnak, ezért fontos, hogy a tanulók nyitottak legyenek a változásokra. A hatékony munkavégzés érdekében egyre nagyobb az igény a gyors, pontos és hiteles információszerzésre, ennek érdekében egyre fontosabbá válik a korszerű eszközök megismerése és az eszközökkel megvalósítható funkciók hatékony alkalmazása. Az információszerzéssel és kommunikációval kapcsolatos műveletek körében a hagyományos eszközök mellett egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak az elektronikus eszközök.

Az információszerzés, a médiahasználat és a kommunikáció során egyre hangsúlyosabb szerepet tölt be a világháló, ezért az internet felhasználási lehetőségeinek megismerése, az életkori sajátosságoknak megfelelő konkrét információforrások ismerete és irányított használata kiemelt fontosságú.

A *könyvtári informatika* témakörben a könyvekhez és egyéb információforrásokhoz való pozitív attitűd kialakítása meghatározó a tanulásmódszertan és a tanulási motiváció alapozása során. Fontos cél, hogy a tanulók az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával tapasztalatokat és élményeket szerezzenek a könyvtárban végezhető szolgáltatásokhoz és tanuláshoz köthető tevékenységekről.

A könyvtárhasználóvá nevelés területén kiemelt jelentőségük van a meséknek, a játékos foglalkozásoknak, az alkotó tevékenységeknek. Ezek elsősorban a nyomtatott forrásokhoz kötődnek, de a széleskörű tapasztalatszerzés és a tanulók iskolán kívüli ismereteinek beépítése érdekében helyet kell kapniuk az elektronikus forrásoknak és más, nem hagyományos dokumentumtípusoknak is.

Alapelvek és célok: 5-6. évfolyam

A *könyvtári informatika* fejlesztési területen ebben a szakaszban az alsó tagozaton szerzett iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári tapasztalatokra építve a megszerzett tudás rendszerezése és tudatosítása kerül középpontba. A tudás bővítése és a szokásformálás során egyre hangsúlyosabb szerepet kap a könyvtári források és szolgáltatások tanulásban való felhasználása. Cél, hogy a tanuló minden tantárggyal kapcsolatban megismerje a különböző források felhasználási lehetőségeit.

Ezekben az évfolyamokon cél, hogy a tanuló tanári irányítás mellett önállóan tájékozódjon az iskola könyvtárában. Kiemelt szerepet kap a korosztály számára készült nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő művekben való önálló tájékozódás, és a szerzett információk megadott szempontok szerinti felhasználása, a források azonosítása.

Fejlesztési feladatok - 5. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Könyvtári informatika	A szabadon tervezhető órakeretből 2 óra
Előzetes tudás	A könyvtári alapszolgáltatások, elterjedtebb dokumentumtípusok jellemzőinek és a könyv bibliográfiai azonosító adatainak ismerete. Betűrendezés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Online könyvtári és cédulakatalógusok célszerű használata, különbségek felismerése a lakóhelyi és az iskolai könyvtár között.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Könyvtártípusok megkülönböztetése.</i> Könyvtárlátogatás közkönyvtárban (amennyiben a költségfedezet biztosított). A közkönyvtár eszköztárának használata a könyvtári terek funkcióinak és a könyvtári abc ismeretében.		<i>Matematika:</i> ismeretek rendszerezése.
<i>Könyvtári szolgáltatások</i> A hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismerése. A könyvtári katalógus funkciójának megértése. Katalógusrekord (-cédula) adatainak értelmezése.		<i>Minden tantárgy keretében:</i> Csoportos könyvtárlátogatás, könyvtári óra. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek elkülönítése és gyakorlása (könyvtárlátogatás,

	könyv kölcsönzés, gyermeklexikon).
<i>Információkeresés</i> Meadott művek keresése a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével (a katalógusban található információk alapján).	
Kulcsfogalmak / fogalmak	Könyvtár, katalógus, könyv, időszaki kiadvány, honlap, CD, DVD, lexikon, enciklopédia, szótár, atlasz.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére</i> a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes a lakóhelyi könyvtárban a meadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni; el tudja dönteni, mikor vegye igénybe az iskolai vagy a lakóhelyi könyvtár szolgáltatásait.
---	--

Fejlesztési feladatok - 6. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Könyvtári informatika	A szabadon tervezhető órakeretből 2 óra
Előzetes tudás	A könyvtári alapszolgáltatások, elterjedtebb dokumentumtípusok jellemzőinek és a könyv bibliográfiai azonosító adatainak ismerete. Betűrendezés.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A könyvtár forrásainak és eszközeinek tanári segítséggel való alkotó és etikus felhasználása a tanulmányi feladatok során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Az iskolai könyvtár eszköztárának készségszintű használata</i> Tájékozódás az iskolai könyvtár állományszerkezetében. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségszintű használata a könyvtári abc ismeretében.	<i>Matematika:</i> ismeretek rendszerezése.	
<i>Könyvtári szolgáltatások</i> A könyvtár alapszolgáltatásainak használata.	<i>Minden tantárgy keretében:</i> ajánlott olvasmányokkal kapcsolatos feladatok. Csoportos könyvtárlátogatás, könyvtári óra. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek elkülönítése és gyakorlása (könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés, gyermeklexikon).	
<i>Információkeresés</i> Megadott művek keresése a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével. Keresőkérdések megfogalmazása tanári segítséggel.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> írás, szövegalkotás. Rövidebb beszámolók anyagának összegyűjtése, rendezése különböző nyomtatott (lexikonok, kézikönyvek) és elektronikus forrásokból.	
<i>Dokumentumtípusok, kézikönyvek</i> Hagyományos és nem hagyományos dokumentumok formai, tartalmi, használati jellemzőinek megállapítása; csoportosításuk. A korosztálynak készült tájékoztató források, segédkönyvek biztos használata.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ismerkedés különböző információhordozók természetével, kommunikációs funkcióival és kultúrájával. A média kifejező eszközei. Az újság tartalmi és formai jellemzése, a nyomtatott és az	

	<p>online felületek összehasonlítása. Sajtóműfajok. A nyomtatott és az elektronikus szövegek jellemzői. Szövegek műfaji különbségének érzékelése.</p> <p>Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről. Helyesírási kézikönyvek.</p> <p>A média különféle funkcióinak felismerése. Adott szöveg fikciós vagy dokumentumjellegének megfigyelése, felismerése.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> segédkönyvek, kézikönyvek, atlaszok, lexikonok használata. Tanult események, jelenségek topográfiai helyének megmutatása térképen.</p> <p><i>Természetismeret:</i> tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). Térképfajták. Térkép és földgömb használata.</p> <p><i>Matematika:</i> ismerethordozók használata (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények).</p>
<p>Forráskiválasztás A megadott problémának megfelelő nyomtatott és elektronikus források irányított kiválasztása. A könyvtárhasználati és informatikai alapokra építő információgyűjtést igénylő feladatok.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> feladatvégzés könyvekkel, gyermeklapokkal (válogatás, csoportosítás, tematikus tájékozódás). Anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p>

	<p>információk gyűjtése adott témához segítséggel könyvtárban, médiatárban, múzeumokban.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgyakkal, jelenségekkel, műalkotásokkal kapcsolatos információk gyűjtése.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata az egyéni tevékenységhez, tervekhez kapcsolódó szöveges, képi, hang alapú információk célzott keresése tapasztalati, valamint nyomtatott és elektronikus forrásokban.</p> <p><i>Természetismeret:</i> tájékozódás a környezet anyagairól. Válogatás információs anyagokban és gyűjteményekben (könyv és médiatár, kiállítási-múzeumi anyagok).</p>
<p><i>Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás</i> A forrásmegjelölés etikai vonatkozásainak megértése. Saját és mások gondolatainak elkülönítése. A felhasznált források önálló azonosítása a dokumentumok főbb adatainak (szerző, cím, hely, kiadó, év) megnevezésével.</p>	<p><i>Minden tantárgy, feladat esetében:</i> a forrásfelhasználás jelölése.</p>
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Könyvtár, kézikönyvtár, forrás, hivatkozás</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p><i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni; konkrét nyomtatott és elektronikus forrásokban képes megkeresni a megoldáshoz szükséges információkat;</i></p>
--	--

Alapelvek és célok: 7-8. évfolyam

A *könyvtári informatika* fejlesztési területen az egyre tudatosabb könyvtárhasználóvá nevelés a kiemelt cél. Ehhez járul hozzá az információs problémamegoldás alapvető lépéseinek ismerete, az egyes eszközök, módszerek tanári támogatással történő alkalmazása, továbbá az iskolai könyvtár állományának és szolgáltatásainak önálló használata. Az önálló forráskiválasztást és -használatot, a döntések meghozását támogatja, hogy a tanulók megismerik az egyes könyvtártípusok és szolgáltatásai jellemzőit, különbségeit, a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, tájékoztató eszközök széles tárházát, azok információs értékét.

A különböző tantárgyi gyűjtőmunkákhoz, projektmunkákhoz kapcsolódó támogatásban, értékelésben hangsúlyos szerepet kapnak az etikai és jogi vonatkozások, a forrásjegyzék készítése és a hivatkozások.

Fejlesztési feladatok - 7. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Könyvtári informatika	A szabadon tervezhető órakeretből 2 óra
Előzetes tudás	Az iskolai könyvtár önálló használata a raktári rend ismeretében. Közkönyvtári tapasztalatok, közkönyvtári katalógusok irányított használata. Az önálló műre való hivatkozás alapjainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolai és lakóhelyi könyvtár alapszolgáltatásainak és a különböző információforrásoknak önálló felhasználása egyszerű tanulmányi feladatok egyéni és csoportos megoldása során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Könyvtártípusok, funkcionális terek</i> Tájékozódás az iskolai könyvtár állományszerkezetében. Az összes materiális könyvtártípus jellemzőinek megismerése, összehasonlítása. A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése. Nagyobb könyvtárak funkcionális tereinek megismerése. Önálló eligazodás a közkönyvtárban. A gyermekkönyvtár (-részleg) önálló használata. Könyvtárlátogatás.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> könyvtárhasználat.	
<i>Könyvtári szolgáltatások</i> Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban.		

<p>A kézikönyvtár önálló használata.</p>	
<p><i>Információkeresés</i> Megadott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata: a tevékenységhez kapcsolódó információszükséglet behatárolása és a tevékenységhez, a probléma megoldásához szükséges komplex tájékozódás.</p> <p><i>Fizika; kémia; biológia-egészségtan:</i> Információk keresése, könyvtár-, folyóirat- és internethasználat, adatbázisok, szimulációk használata. Természettudományi témájú ismeretterjesztő források önálló keresése, követése, értelmezése, az ismeretszerzés eredményeinek bemutatása.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Írás, szövegalkotás: rövidebb beszámoló anyagának összegyűjtése, rendezése különböző nyomtatott (lexikonok, kézikönyvek) és elektronikus forrásokból. Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása..</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> önálló információgyűjtés adott témához különböző médiumokból.</p> <p><i>Földrajz:</i> tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - információgyűjtés internetalapú szolgáltatásokkal (tények, adatok, menetredek, hírek, idegenforgalmi ajánlatok).</p>
<p><i>Dokumentumtípusok, kézikönyvek</i> Nyomtatott kézikönyvek, közhasznú információforrások és ismeretterjesztő művek típusainak ismerete.</p>	<p><i>Matematika:</i> ismerethordozók használata - könyvek (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények).</p>

	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása: segédkönyvek, szótárak, lexikonok, helyesírási kézikönyvek használata, ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresése egynyelvű szótárakban.</p> <p>Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> az élővilág rendszerezésében érvényesülő szempontok bemutatása határozókönyvek alapján.</p>
<p><i>Forráskiválasztás</i> A feladatnak megfelelő forrástípus önálló kiválasztása.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata. A tevékenységekhez szükséges információk kiválasztása és alkalmazása.</p>
<p><i>Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás</i> Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése. Idézés jelölése. A szerzői jogi vonatkozások megértése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> források megjelölése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Nemzeti könyvtár, szakkönyvtár, kézikönyv, szaklexikon, szakkönyv, napilap, folyóirat, bibliográfia, keresőkérdés, tárgyszó, szerzői jog</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p><i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére</i> a könyvtár szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz; egyszerű témában képes az információs problémamegoldás folyamatát önállóan végrehajtani.</p>
--	---

Fejlesztési feladatok - 8. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Könyvtári informatika	A szabadon tervezhető órakeretből 2 óra
Előzetes tudás	Az iskolai könyvtár önálló használata a raktári rend ismeretében. Közkönyvtári tapasztalatok. Könyvtári katalógusok irányított használata. Az önálló műre való hivatkozás alapjainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Az iskolai és lakóhelyi könyvtár alapszolgáltatásainak és a különböző információforrásoknak önálló, alkotó és etikus felhasználása egyszerű tanulmányi feladatok egyéni és csoportos megoldása során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Könyvtártípusok, funkcionális terek</i> Tájékozódás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Az elektronikus, digitális, virtuális könyvtárak jellemzőinek megismerése, összehasonlítása a materiális könyvtárak jellemzőivel.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> könyvtárhasználat.	
<i>Információkeresés</i> Hatékony, céltudatos információszerzés. Keresett téma kifejezése tárgyszóval. Összetett keresőkérdés megfogalmazása. Önállóan meghatározott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban. Elektronikus könyvtárak forrásainak önálló használata. Konkrét feladathoz való irányított forráskeresés katalógus és bibliográfia segítségével. A forráskeresés és -feldolgozás lépéseinek tudatosítása, irányított alkalmazása.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata: a tevékenységhez kapcsolódó információszükséglet behatárolása és a tevékenységhez, a probléma megoldásához szükséges komplex tájékozódás. <i>Fizika; kémia; biológia-egészségtan:</i> Információk keresése, könyvtár-, folyóirat- és internethasználat, adatbázisok, szimulációk használata. Természettudományi témájú ismeretterjesztő források önálló keresése, követése, értelmezése, az ismeretszerzés eredményeinek bemutatása. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Írás, szövegalkotás: rövidebb beszámolók anyagának összegyűjtése, rendezése különböző nyomtatott (lexikonok, kézikönyvek) és elektronikus forrásokból.	

	<p>Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása. Internetes enciklopédiák és keresőprogramok használata.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> önálló információgyűjtés adott témához különböző médiumokból.</p> <p><i>Földrajz:</i> tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - információgyűjtés internetalapú szolgáltatásokkal (tények, adatok, menetredek, hírek, idegenforgalmi ajánlatok).</p>
<p><i>Dokumentumtípusok, kézikönyvek</i> Az elektronikus források ismerete. Közhasznú adatbázisok használata.</p>	<p><i>Matematika:</i> ismerethordozók használata - könyvek (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények).</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása: segédkönyvek, szótárak, lexikonok, helyesírási kézikönyvek használata, ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresése egynyelvű szótárakban. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> az élővilág rendszerezésében érvényesülő szempontok bemutatása határozókönyvek alapján.</p>

<p>Forráskiválasztás Információforrások hitelességének vizsgálata, szelektálása. Többféle forrásra épülő tematikus gyűjtőmunka.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata. A tevékenységekhez szükséges információk kiválasztása és alkalmazása. A különböző eredetű információk szűrése, értékelése, összekapcsolása, érvényességük kiterjesztése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az információ kritikus befogadásának megalapozása (azonos témáról különböző forrásból származó rövidebb információk összevetése tanári irányítással, csoportosan).</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a források megbízhatósága.</p>
<p><i>Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás</i> Forrásjegyzék összeállítása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> források megjelölése.</p>
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Szellemi munka technikája, elektronikus könyvtárinformációs érték, felhasznált irodalomjegyzék.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p><i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére a könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz; a választott forrásokat képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban; képes alkalmazni a más tárgyakban tanultakat (pl. informatikai eszközök használata, szövegalkotás); Irányítással képes önálló szellemi termék (vagy kiegészítő szakirodalmi háttéranyag) készítésére.</i></p>
--	---